

TEPAV, Aralık 2024'te gerçekleştirdiği etkinliklerle ulusal ve uluslararası düzeyde önemli kalkınma, ekonomi ve iş birliği konularını masaya yatırdı.

9 Aralık'ta Van Ticaret ve Sanayi Odası'nda düzenlenen "VAN TSO İstişare Kurulu Üyeleri ile İstişare" ve "Sınır İller Değerlendirme" toplantılarda, Van'ın ekonomik potansiyelinin artırılmasına yönelik stratejiler ele alındı.

Diğer yandan, 12 Aralık 2024'te TEPAV ve Public Journalism Club (PJC) iş birliğiyle yapılan "Sınır Ötesi İş Birliğinin Bölgesel Kalkınma Potansiyeli" başlıklı toplantıda, Türkiye ile Ermenistan arasındaki normalleşme süreci ele alındı. Türkiye-Ermenistan ilişkilerindeki gelişmeler ve bölgesel iş birliğinin kalkınma üzerindeki etkileri tartışıldı.

TEPAV, 25 Kasım 2024 tarihinde Macaristan Büyükelçisi Viktor Mátis'in katılımıyla düzenlenen "Türkiye-Macaristan İlişkileri ve Macaristan'ın AB Dönem Başkanlığı" toplantısında ise, iki ülke arasındaki ekonomik ve diplomatik ilişkilerin güçlendirilmesine yönelik projeleri masaya yatırdı.

28-30 Kasım 2024 tarihleri arasında Güney Afrika'nın Capetown şehrinde düzenlenen Capetown Conversations toplantısında ise TEPAV G20 Çalışmaları Merkez Direktörü Doç. Dr. M. Sait Akman, Türkiye'nin G20 dönem başkanlığı sırasında kalkınma bankalarına dair önerileri ve bu bankaların gelişen ülkelerin kalkınma finansmanı üzerindeki etkilerini tartıştı.

Yılın son ayında, TEPAV yayınladığı notlarla da iklim değişikliğinden Türkiye -AB ilişkilerine, mekânsal adaletsizlikten küresel ticaret yaklaşımlara kadar farklı konulara ışık tuttu.

Tüm bunlar ve daha fazlasını Aralık 2024 bültenimizde bulabilirsiniz.

Van'ın ekonomik kalkınma ve turizm stratejileri masaya yatırıldı

Van'ın turizm ve ekonomik kalkınma hedefleri, TEPAV tarafından düzenlenen iki önemli toplantıda detaylı bir şekilde ele alındı. Van Ticaret ve Sanayi Odası'nda (TSO) 9 Aralık 2024 tarihinde gerçekleştirilen "VAN TSO İstişare Kurulu Üyeleri ile İstişare Toplantısı" ve "Sınır İller Değerlendirme Toplantısı"nda, şehrin geçmişteki güçlü turizm konumunu yeniden kazanması için atılacak adımlar masaya yatırıldı. Toplantılarda, bölgenin ekonomik kalkınma hedeflerine ulaşması için altyapı geliştirme, yatırımcı güveni ve bölgesel iş birliği gibi temel unsurlar öne çıkarıldı.

Yazının devamı ikinci sayfada

Türkiye-Ermenistan normalleşme süreci: Bölgesel kalkınma için yeni fırsatlar

TEPAV, Capetown Conversations'da Kalkınma Bankaları reformunu ele aldı

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin geleceği

Van'ın ekonomik kalkınma ve turizm stratejileri masaya yatırıldı

TEPAV öncülüğünde Van Ticaret ve Sanayi Odası'nda düzenlenen toplantılarda, Van'ın turizm ve ekonomik potansiyelini yeniden canlandırmak için gerekli stratejiler ve altyapı ihtiyaçları ele alınırken bölgesel iş birliği ve etkin teşvik mekanizmalarının önemi vurgulandı.

Van'ın turizm ve ekonomik kalkınma hedefleri, TEPAV tarafından düzenlenen iki önemli toplantıda detaylı bir şekilde ele alındı. Van Ticaret ve Sanayi Odası'nda (TSO) 9 Aralık 2024 tarihinde gerçekleştirilen "VAN TSO İstişare Kurulu Üyeleri ile İstişare Toplantısı" ve "Sınır İller Değerlendirme Toplantısı"nda, şehrin geçmişteki güçlü turizm konumunu yeniden kazanması için atılacak adımlar masaya yatırıldı. Toplantılarda, bölgenin ekonomik kalkınma hedeflerine ulaşması için altyapı geliştirme, yatırımcı güveni ve bölgesel iş birliği gibi temel unsurlar öne çıkarıldı.

Turizmde yeniden yükseliş hedefi

1970 ve 1980'li yıllarda Türkiye'ye gelen turistlerin %10'una ev sahipliği yapan Van'ın, bu önemli konumunu yeniden kazanmayı hedeflediği ifade edildi. Bölgenin turizm potansiyelinin canlanması için altyapı eksikliklerinin giderilmesi gerektiği vurgulanırken, kültürel ve eko turizm odaklı stratejiler ele alındı. Ayrıca, bölgeye yüksek harcama potansiyeline sahip turistlerin çekilmesi gerektiği belirtildi.

Ekonomik kalkınma ve yatırım potansiyeli

Toplantılarda, Van'ın jeostratejik önemi sayesinde ekonomik merkez olma potansiyeline sahip olduğu, ancak yatırımcı güveninin artırılması gerektiği ifade edildi. Organize Sanayi Bölgeleri'ndeki yatırımların artırılması ve bu yatırımların bölgesel kalkınma hedefleriyle uyumlu hale getirilmesi üzerinde duruldu.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Türkiye-Ermenistan normalleşme süreci: Bölgesel kalkınma için yeni fırsatlar

12 Aralık'ta TEPAV ve Public Journalism Club (PJC) tarafından düzenlenen "Sınır Ötesi İş Birliğinin Bölgesel Kalkınma Potansiyeli" başlıklı toplantıda, Ermenistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin normalleşme sürecine ilişkin stratejiler ele alındı. Toplantıda, medya analizi, ekonomi ve turizm gibi iş birliği olanakları da değerlendirildi.

TEPAV ve Public Journalism Club (PJC) 12 Aralık'ta "Sınır Ötesi İş Birliğinin Bölgesel Kalkınma Potansiyeli" başlıklı bir toplantı düzenledi.

Türkiye ile Ermenistan arasındaki normalleşme sürecinin, ekonomik entegrasyon ve bölgesel iş birliği açısından sunduğu fırsatların vurgulandığı toplantıda, Ani Köprüsü gibi tarihi yapıların restorasyonu ve turizme kazandırılması önerildi ve bu girişimlerin ekonomik ve kültürel bağları güçlendirebileceği ifade edildi. Bununla birlikte, bölgenin kültürel ve eko-turizm potansiyellerinin geliştirilmesi için yeni bir turizm strateji oluşturulmasının gerekliliği de dile getirildi.

Ermenistan'ın ticaret ağını çeşitlendirme ve Avrupa Birliği ile ekonomik ilişkilerini derinleştirme çabalarının, Türkiye ile stratejik ortaklık geliştirilmesi açısından fırsat yaratabileceği belirtilen toplantıda, enerji koridorlarının genişletilmesi ve lojistik altyapının güçlendirilmesi, iki ülke arasındaki ilişkilerde yeni bir döneme işaret edebilecek unsurlar olarak değerlendirildi.

Medya önemli rol oynuyor

TEPAV ve PJC tarafından yapılan medya analizi, Türk ve Ermeni toplumlarının normalleşme sürecine dair algılarını anlamak için önemli veriler sundu. Türk medyasında, 2021'den itibaren "normalleşme" ve "iş birliği" gibi kavramların daha sık yer aldığı ve Ermenistan'a yönelik pozitif bir dilin hakim olduğu belirtildi. Bu durum, Türkiye'deki resmi söylemlerle medya içerikleri arasındaki uyuma dikkat çekti.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

TEPAV, Capetown Conversations'da Kalkınma Bankaları reformunu ele aldı

TEPAV G20 Çalışmaları Merkez Direktörü Doç. Dr. M. Sait Akman, Capetown Conversations toplantısında Küresel Güney ülkelerinin kalkınma finansmanı ve çok taraflı kalkınma bankalarının reformu üzerindeki etkilerini ele aldı. Etkinlikte, Türkiye'nin G20 dönemindeki çabaları ve üniversitelerin katkıları da vurgulandı.

Hindistan'ın önde gelen düşünce kuruluşlarından Observatory Research Foundation (ORF) ve Güney Afrika'nın Thabo Mbeki Foundation kuruluşları tarafından organize edilen ve Bill ve Melinda Gates Vakfı ve Birleşmiş Milletler Güney Afrika Misyonu tarafından desteklenen Capetown Conversations isimli toplantının ikincisi Güney Afrika'nın Capetown kentinde düzenlendi.

Güney Afrika Cumhuriyeti eski Devlet Başkan Thabo Mbeki, mevcut Devlet Başkanı Yardımcısı Paul Mashatile, Avustralya Başbakanı Tony Abbott ve pek çok üst düzey devlet yöneticisinin katıldığı ve 63 ülkeden 300'e yakın konunun yer aldığı toplantılarda küresel gündeme ilişkin sorunlar, kalkınma ve ekonomik büyüme, çok kutuplu dünyada barışın tesisi, geleceğin şekillendirilmesi, iklim finansmanı gibi konuların yanında özellikle Küresel Güney ülkelerinin yeniden şekillenmekte olan dünya düzeni üzerindeki etkileri ele alındı.

Toplantıların "Küresel Güney Çok Taraflı Kalkınma Bankalarının Reform Sürecini Hızlandırabilir mi?" konulu oturumuna panelist olarak katılan TEPAV G20 Çalışmaları Merkez Direktörü Doç. Dr. M. Sait Akman, özellikle son yıllarda G20 ülkelerinin ve özellikle Gelişme Yolunda Ülkelerin başta Dünya Bankası olmak üzere çok taraflı kalkınma bankalarının daha etkin hale getirilmesi ve kaynak sağlamaları konusundaki talepleri değerlendirdiği konuşmasında özellikle Türkiye döneminde başlayan çabaların Küresel Güney ülkelerinin G20 liderliğini yaptığı son yıllarda nasıl şekillendiği ve kalkınma finansmanı projelerinin daha etkin hale getirilmesinde üniversitelerin sağlayabilecekleri katkılar üzerinde durdu.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Türkiye-Macaristan İlişkileri: Tarihi bağlardan stratejik iş birliğine

TEPAV'ın ev sahipliğinde düzenlenen “Türkiye-Macaristan İlişkileri ve Macaristan’ın AB Dönem Başkanlığı” toplantısında, iki ülke arasındaki tarihi bağlar, stratejik iş birliği ve AB ilişkileri ele alındı. Macaristan Büyükelçisi Viktor Mátis, “Türkiye'nin AB üyeliğini destekliyoruz ve 2025 yılında Türkiye ile 25 ortak proje hayata geçireceğiz” dedi.

25 Kasım'da TEPAV'ın ev sahipliğinde düzenlenen “Türkiye - Macaristan İlişkileri ve Macaristan’ın AB Dönem Başkanlığı” toplantısı akademisyenler, bakanlıklar, AB dairesi yetkilileri ve STK'lar katılımıyla gerçekleştirildi.

TEPAV Dış Politika Program Direktörü Gülrü Gezer'in modere ettiği toplantıda Macaristan Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi Viktor Mátis konuşmacı olarak yer aldı.

Macaristan ile Türkiye arasında köklü bir geçmişe dayanan ilişkilerin 20. yüzyılın başlarından itibaren olumlu bir seyir izlediğini aktaran Mátis, “Türkoloji biliminin doğum yeri olarak kabul edilen Macaristan, 1. Dünya Savaşı'nda Türkiye ile aynı safta yer aldı ve Çanakkale Savaşı'nda Macar topçuları Türklerle birlikte mücadele etti. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında, Ankara'daki en büyük yabancı grup Macarlardan oluşuyordu. Hatta Türkiye'nin ilk meteoroloji kulesi de Macarlar tarafından inşa edildi ve Atatürk'ün bahçıvanı bir Macardı” bilgilerini aktardı.

“Türkiye'nin AB üyeliğini destekliyoruz”

Mátis, Macaristan'ın 1989'da bağımsızlığını kazandıktan sonra Avrupa Birliği'ne (AB) katılarak uluslararası arenadaki konumunu güçlendirdiğini belirterek “2013 yılında Türkiye-Macaristan ilişkileri stratejik iş birliği seviyesine yükseltildi ve 2023 yılında bu ilişkiler geliştirilmiş stratejik seviyeye ulaştı. Ülkeler arasında düzenli olarak üst düzey ziyaretler gerçekleştirilirken karşılıklı samimiyet ve şeffaflık vurgulanıyor. Macaristan, NATO üyesi bir ülke olarak Türkiye'nin İsveç ve Finlandiya'nın üyeliklerine yönelik çekincelerini anlayışla karşılıyor. Ayrıca, Macaristan, Türkiye'nin AB üyeliğini destekliyor ve bu sürecin ilerlemesini istiyor” dedi.

[Haberin devamı için buraya tıklayın.](#)

Dünya ve Türkiye'nin iklimde 2024 Z raporu hiç de iç açıcı değil

Politika Notu / Senem Dartar

2024 yılı, dünya genelinde aşırı sıcaklık ve hava olaylarıyla tarih yazdı. Climate Central ve WWA'nın raporu, iklim değişikliğiyle mücadelenin aciliyetini bir kez daha gözler önüne sererken Türkiye'nin 2024 iklim karnesi de fosil yakıt kullanımı ve yenilenebilir enerji hedefleriyle ilgili belirsizlikleri ortaya koyuyor.

2024 yılı, dünya genelinde iklim değişikliğinin etkilerini daha derinlemesine hissettirdi. Climate Central ve World Weather Attribution (WWA) tarafından yayımlanan rapor, aşırı sıcaklıklar ve hava olaylarının global çapta milyonlarca insanın hayatını olumsuz etkilediğini vurguluyor. Türkiye'nin iklim karnesi de fosil yakıt kullanımı ve yenilenebilir enerji hedefleri konusunda önemli belirsizlikler taşıyor. Özellikle, fosil yakıtlardan hızlı bir geçişin gerekliliği ve enerji projelerinin çevresel etkileri, önümüzdeki dönemde iklimle mücadelede kritik faktörler arasında yer alacak.

The World Weather Attribution (WWA) organizasyonu ve Climate Central grubunun 2024 yılındaki aşırı iklimsel etkiler üzerine hazırladıkları ilk yıllık raporda, dünya genelinde 41 gün boyunca "tehlikeli sıcaklık" yaşandığı vurgulanırken tüm ülkelerin artan sıcaklıklara karşı hazırlıklı olmaları gerektiği ve 2025 yılı ile sonrasında iklimle ilgili ölümleri ve zararı en aza indirmek için önlemler alması gerektiği uyarısı yapıldı.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerinin geleceği

Değerlendirme Notu / Nilgün Arısan Eralp

Ne zaman Türkiye ile Avrupa Birliği (AB) arasında bir temas haberi çıksa veya yöneticiler üyelik hedefinin stratejik niteliğine atıfta bulunsa hala bu ilişki ile ilgilenenler ve/veya Türkiye'nin geleceği açısından AB ile ilişkilerin önemli olduğunu düşünenler heyecanlanıyor. Artık Türkiye'nin bir AB üyesi olmasının önünü açacak katılım sürecinin yeniden başlamasına dair kimsede inanç kalmasa da, hiç değilse bir iş birliği sürecinin önü açılır diye düşünülüyor.

Bu durumun en son örneği Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın kasım ayı başında Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'a hitaben AB'nin Türkiye'nin stratejik önceliği olduğunu vurgulaması ve katılım sürecinin tekrar canlandırılmasına yönelik beklentisini belirtmesi oldu. Sayın Erdoğan ayrıca aynı tarihte Budapeşte'de, Avrupa Siyasi Topluluğu Beşinci Zirvesi Genel Oturumu'nda konuşurken "Mevcut jeopolitik konjonktürde üyelik perspektifimizin güçlendirilmesinin, hem Avrupa'nın hem yakın coğrafyamızın yararına olacağı açıktır. Türkiye olarak, AB ile ilişkilerimizin sağlıklı bir zeminde ilerletilmesi için diyalog ve iş birliğine hazırız" şeklinde açıklamalarda bulundu.

Konu ile ilgilenen resmi kurum ve sivil toplum kuruluşları, AB ile ilişkileri en azından iş birliği zemininde canlandıracağını düşündükleri birtakım reform önerileri hazırlayarak karar alıcılara sunmak için hazırlıklara giriştiler.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Türkiye iklim yarışında yine geride kaldı

Değerlendirme Notu / Senem Dartar

Uluslararası iklim politikasında şeffaflığı artırmayı amaçlayan ve bu kapsamda 63 ülkenin ve AB'nin iklim performansını izleyen İklim Değişikliği Performans Endeksi'nin (CCPI), 2025 sonuçları açıklandı. Listede en iyi sıralamayı 4'üncülükle Danimarka alırken onu 5'inci sırada Hollanda ve 6. sırada Birleşik Krallık izledi. Hiçbir ülke tüm kategorilerde endekste genel olarak "çok yüksek" bir derecelendirme elde edecek kadar iyi performans göstermediği için listenin ilk üç sırası boş kaldı. Türkiye ise bu yılki listenin 53'üncü sırasında.

Ülkelerin performansını dört ayrı kategoride değerlendiren CCPI, Türkiye'yi yenilenebilir enerjide orta, sera gazı emisyonlarında ve enerji kullanımında düşük ve iklim politikasında çok düşük olarak derecelendirdi.

CCPI uzmanlarına göre, Türkiye'nin iklim politikaları tutarsız ve kısa vadeli hedefler belirlenmiyor. Bu doğrultuda fosil yakıtların aşamalı olarak kaldırılması ve yeterli uzun vadeli iklim hedeflerinin ortaya konulması gerekiyor.

[Yazının devamı için buraya tıklayın](#)

Kentsel ayrışmanın haritası: İstanbul'da kentsel hizmet erişimindeki farklılıklar

Politika Notu / Sercan Sevgili

Mekânsal adaletsizlik, modern kentleşme sürecinde ortaya çıkan en önemli toplumsal sorunlardan biridir ve kentsel alanların fiziksel ve sosyal yapılarındaki eşitsizliklerle yakından ilişkilidir. Bu durum, özellikle kent planlaması ve altyapı hizmetlerinin belirli bölgeler veya gruplar üzerinde daha avantajlı olacak şekilde yoğunlaşması sonucunda oluşur. Eğitim, sağlık, ulaşım ve yeşil alan gibi temel hizmetlere erişim, kentin farklı bölgelerinde yaşayan bireyler arasında büyük oranda farklılık gösterebilir. Bu durum, özellikle düşük gelirli ve marjinalleştirilmiş bölgelerde yaşayanlar için ciddi bir dezavantaj yaratmaktadır. Mekânsal adaletsizliğin temelinde, kentlerin büyümesi ve gelişmesi süreçlerinde sosyo-ekonomik dengelerin dikkate alınmaması yatar. Henri Lefebvre'in (1991) "mekânın üretimi" teorisine göre, kent mekânı, sadece fiziksel bir alan değil, aynı zamanda toplumsal ilişkilerin üretildiği ve yeniden üretildiği bir alan olarak görülmelidir. Ancak, bu üretim süreci genellikle sermaye sahiplerinin ve kent elitlerinin ihtiyaçlarına göre şekillendiği için mekânın adaletsiz bir şekilde dağılımına yol açmaktadır. Lefebvre, mekânın toplumsal güç ilişkileriyle nasıl şekillendiğini vurgulayarak mekânsal adaletsizliğin kapitalist kentleşme süreçleriyle doğrudan bağlantılı olduğunu ileri sürer. David Harvey (1973), mekânsal adaletsizlik kavramını genişleterek kapitalist kentleşmenin sonuçlarını daha derinlemesine ele almıştır. Harvey'e göre, kapitalist birikim süreçleri, kentsel mekânın belirli sınıflar lehine organize edilmesine neden olur. Yüksek gelirli gruplar ve yatırımcılar, kentin merkezi ve değerli bölgelerinde yoğunlaşırken düşük gelirli ve marjinal gruplar daha az değerli, ihmal edilmiş ve yeterli hizmetlerden yoksun alanlara itilmektedir. Bu süreç, kentsel ayrışmayı ve sosyal dışlanmayı derinleştirir. Küresel kentler ve sermaye ilişkileri, bunların günümüz kentlerine özellikle metropollere yansması ve İstanbul'un mekânsal adaletsizliğini bu bağlamda Coğrafi Bilgi Sistemleri kullanarak kentsel hizmetlere erişilebilirlik üzerinden değerlendirecektir. Bu olguyu incelemek üzerine bu yazı İstanbul'daki kentsel hizmetlerin (aktif yaşam alanları, yeşil alanlar, eğitim alanları, restoran, sağlık alanları, toplu taşıma hizmetleri ve eğlence mekânlarına erişilebilirlik) mekânsal dağılımını kentin nüfus ve kira fiyatları üzerinden bir değerlendirme sunacaktır. Bu alanların coğrafi olarak İstanbul'un hangi bölgelerinde erişilebilir olduğunu tespit edilerek bu bölgelerin nüfus ve kira fiyatları üzerinden bir kıyası aktarılacaktır. Yazının ilk bölümünde İstanbul'un nüfus, erişilebilirlik ve kira verilerinin mekânsal dağılımları incelenecektir. Yazının devamında ise bu üç olgunun birbiri ile olan ilişkileri tartışılacaktır.

[Yazının devamı için buraya tıklayın](#)

COP 29'un ardından

Değerlendirme Notu / Arda Yakıcı

Kasım ayında Bakü'de düzenlenen COP 29, hem küresel hem de ulusal düzeyde enerji dönüşümü, sürdürülebilirlik ve iklim değişikliği mücadelesi açısından önemli mesajlar verdi. 1800'ün üzerinde katılımcıyla Türkiye, ev sahibi Azerbaycan ve bir sonraki konferansa ev sahipliği yapacak olan Brezilya'nın ardından en büyük delegasyona sahip ülkelerden biri olarak dikkat çekti. Bu büyük katılım, Türkiye'nin uluslararası alanda iklim mücadelesine olan ilgisinin arttığını göstermesi açısından önemliydi. Ancak katılımın ötesinde, sahada alınan mesajlar ve verilen taahhütler üzerinde durmamız gerekiyor.

Konferans bünyesinde birçok toplantı ve seminere bizzat katılma, yakından takip etme ve gözlemleme şansım oldu. COP 29'da en çok tartışılan konuların başında, gelişmekte olan ülkeler için yeşil dönüşüm finansmanının yetersizliği ve fosil yakıtların enerji sistemlerinden çıkarılmasının zorluğu yer aldı. Gelişmekte olan ülkelerin düşük karbonlu bir ekonomiye geçebilmesi için 2030'a kadar toplamda 6-7 trilyon dolar arasında bir finansmana ihtiyaç olduğu düşünülüyor. Gelişmiş ülkelere beklenen yıllık 1,3 trilyon dolarlık fon taahhüdü, ancak 300 milyar dolarlık bir düzeyde kaldı. Bu, küresel iş birliği adına büyük bir hayal kırıklığı oldu. Benzer bir hayal kırıklığı, iklim değişiminden en çok zarar gören ve finansal desteğe ihtiyacı olan ülkeler için kurulmuş "kayıp ve zarar" fonunda yaşandı. Kuruluş aşamasında 500 milyar dolarlık bir hedef konuşulurken şu an için henüz 1 milyar dolara bile ulaşamamış durumda. Bu durum, enerji dönüşümünün hızı ve geleceği açısından ciddi bir belirsizlik yaratıyor.

[Yazının devamı için buraya tıklayın](#)

Vietnam: 'DOI MOI', mevcut konjonktür ve hedeflenen gelecek

Değerlendirme Notu / Kamal Malhotra

Doi moi, 1986'da ilan edildi ve 20. yüzyılın en dikkat çekici toplumsal dönüşümlerinden birinin, bir kuşakta başlamasına öncülük etti. O zamandan bu yana geçen süre aynı zamanda tesadüfi bir şekilde, doi moi'nin gerçek anlamda uygulanmaya başladığı 1989 yılında başlayan ve Vietnam'da 35 yıl süren kendi kişisel yolculuğum ve deneyimlerimle de yakından örtüşüyor.

Bu bana ülkenin şaşırtıcı dönüşümü hakkında tabandan makro politika düzeyine kadar birçok farklı açıdan bakış açısı kazandırdı. Bu dönüşüm, ülkenin gücünün her şeyden çok halkının sıkı ve zahmetli çalışmasında, direncinde, ileriye dönük, bağışlayıcı doğasında, açıklığında ve iyimserliğinde yattığını öğretti. Ülke hangi zorluklarla karşı karşıya kalırsa kalsın bu her zaman böyle olacaktır. Ne var ki bu durum, diğer pek çok ülke için aynı şekilde ya da kolayca söylenemez.

Doi moi, 30 Nisan 1975'te sona eren Amerikan Savaşı'ndan sonra Vietnam'ın sadece ekonomik ve politik olarak değil, aynı zamanda siyasi ve kurumsal olarak da bugüne kadar elde ettiği her şeyin başlangıç noktası olarak kabul edilebilir. Aynı zamanda Vietnam'ın bağımsızlığının yüzüncü yıldönümü olan 2045 yılında gelişmiş bir ülke olmayı hayal edebilmesinin de nedenidir. Bu makale Vietnam'ın doi moi'den mevcut konjonktüre kadarki siyasi, ekonomik, kurumsal ve politik yörüngesinin izini sürmekte ve hedeflediği geleceği kısaca tartışmaktadır.

[Yazının devamı için buraya tıklayın](#)

Trump'ın ikinci döneminde olası küresel ticaret yaklaşımları

Değerlendirme Notu / Bozkurt Aran

Küresel ticaret gelişmelerine, seçildikleri 2017 yılından itibaren yön vermekte etkin rol oynayan ABD Başkanları Trump'ın ve daha sonra Biden'ın yaklaşımlarının, bu dönemde oluşan küreselleşme ekosistemi içinde irdelenmesi uygun olacaktır. Bu dönemin en belirgin özelliği, ABD'nin kurallı ticaret alanında liderlik yapmaktan vazgeçmesi ve ticaret ilişkilerini ikili anlaşmalarla sağladığı bir düzeni tercih etmesidir. Başkan Trump ve Başkan Biden ince ayırım farklarla da olsa benzer yaklaşımı sürdürmüşlerdir.

ABD Kongresi, uluslararası ticaret ile ilgili konulara yasal olarak müdahale etme yetkisine sahiptir. Kongrede uzun zamandır görülen eğilim, uluslararası kuruluşların bağlayıcı kurallarının, ABD'nin egemenlik haklarını ihlal ettiği ve Amerikan ekonomik gücünün ve pazarının sağladığı olanakların kullanılmasını engellediği şeklindedir. Her iki Başkanın döneminde belirginleşen bu genel yaklaşıma ilaveten, küresel ticaret düzeninde ortaya çıkan olumsuzlukların ABD yönetimlerinin bu tavır oluşturulmasında hızlandırıcı etkisi olmuştur. Gerçekten de 1994 yılından bu yana küresel ticaret sistemi çok taraflı ve anlamlı bir çözüm üretememiştir. Bu sıkıntılı dönemi; ülkeler arasında ticari gerginliğin giderek arttığı, liberal ekonomik düzenin sürdürülebilirliğine ilişkin şüphelerin çoğaldığı ve Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) kurallı ticaret bakımından merkezi rolünün sorgulandığı bir dönem olarak tanımlanmak olasıdır.

[Yazının devamı için buraya tıklayın](#)

Dirençlilik, 9. Kent Araştırmaları Kongresi ve Düşünceler

Değerlendirme Notu / A. Burak Büyükcivelek

İklim değişikliği, küresel ölçekte ülkelerin ve toplumların süregiden uygulamalarını sorgulanmasına neden oluyor. Zira bu uygulamalar nedeniyle uç iklim olayları yaşıyor, afetlerle, kuraklık ve kıtlık tehlikesiyle karşı karşıya kalıyoruz. Belki sayısı hızla artan savaşa yine iklim değişikliği nedeniyle oluşan baskılar nedeniyle maruz kalıyoruz. Yeniden ele alınması gereken bir düzen, yeni yaklaşımları zorunlu kılıyor yeni kavramlar üretmemize neden oluyor. Dirençlilik (resilience) de böyle bir kavram. Sözcüğü kapsamlı biçimde ilk ele alan bir Alman sosyolog Ulrich Beck. Beck, Risk Toplumu: Başka bir modernliğe doğru eserinde benim de sıklıkla vurgulamaya çalıştığım paradigma değişiminin gerekliliğini savunuyor.

Küresel durum bu ve benzeri kavramlarla daha çok karşılaşacağımıza ve bu kavramların gündelik yaşamımızı her zamankinden çok daha fazla etkileyeceğine işaret etmekte. Dirençlilik kavramını benimseyen ve politikalarında gözetken kurumlardan biri olan Birleşmiş Milletler dirençliliği “tehlikelere maruz kalmış bir sistemin, topluluğun veya toplumun, kendi temel yapılarını ve işlevlerini koruma ve onarma dahil, bir tehlikenin etkileri karşısında zamanında ve etkin bir şekilde direnme, soğurma, uyum geliştirme ve iyileşme becerisi” şeklinde tanımlamakta ve Beck’in geliştirdiği yaklaşımı özetlemektedir.

Bu yaklaşım içinde kentler ve kentleri oluşturan toplumlar önemli bir konumda bulunuyor ve değişim politikalarının bu iki alanı etkilemesi bekleniyor. Aslında kentler ve toplum iç içe olan, birbirini tanımlayan, üreten yapılar. Toplumsal yapı, kentleri belirlerken kentsel yapı da toplumsal yapıya etki etmekte, onu dönüştürmekte. Edward Soja buna sosyo-mekansal diyalektik diyor. Dolayısıyla afetler gibi beklenmedik olaylar karşısında dirençsiz olduğunu gördüğümüz kentlerimiz aslında toplumsal dirençsizliğimize işaret ediyor.

[Yazının devamı için buraya tıklayın](#)

İklim Kanunu kapıda: Peki, ya iklim iletişimi stratejisi?

Değerlendirme Notu / Senem Dartar

Türkiye, Paris Anlaşması'nın gerekliliklerini yerine getirmek ve 2053 net sıfır emisyon hedefini gerçekleştirmek için İklim Kanunu'nu yasalaştırmaya hazırlanıyor. Söz konusu yasa, emisyonların azaltılması, yenilenebilir enerji kullanımının teşvik edilmesi ve yeşil finansman mekanizmalarının güçlendirilmesini içeren kapsamlı bir çerçeve sunarken Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) uygulamasını da getirecek. ETS ile karbon salımlarını azaltmak için, "kirleten öder" prensibi uyarınca karbon fiyatı belirlenecek. Karbon fiyatının ETS ile belirlenmediği hallerde ise karbon vergisi gündeme gelecek. Karbon fiyatı ve vergisi, karbon yoğun faaliyetlerin maliyetini artırarak işletmeleri çevre dostu alternatiflere yönlendirmeyi hedefliyor. Bu mekanizma hem salımları azaltmaya hem de Türkiye'nin yeşil dönüşümünü hızlandırmaya yönelik önemli bir adım olarak değerlendiriliyor.

Öte yandan, İklim Kanunu karbon fiyatı ve karbon vergisi gibi düzenlemelerin başarısı yalnızca yasal çerçeveye bağlı kalmıyor, aynı zamanda toplumsal kabul ve destekle güçlenmesi gerekiyor. Zira karbon fiyatı ve vergisi, sera gazı salımını azaltma ve yeşil dönüşümü hızlandırma amacı taşıırken maliyet artırıcı bir unsur olarak algılanabilir. İşte bu noktada doğru bir iklim iletişimi stratejisine ihtiyaç var.

13 Kasım'da COP29 kapsamında Yeşil İklim Fonu (GCF), BBC Media Action, Birleşmiş Milletler Afet Riskini Azaltma Ofisi (UNDRR) ve Küresel Yeşil Büyüme Enstitüsü (GGGI) iş birliğiyle "İklim İletişimini Anlamak: Dünyayı Kurtaracak Hikayeler" etkinliğine ev sahipliği yaptı. GCF'nin bu ilk iklim iletişimi etkinliği iklim iletişiminin dönüştürücü gücüne dikkat çekmeyi amaçladı.

[Yazının devamı için buraya tıklayın](#)

Kasım ayında gıda fiyatları %3,39 arttı: Yıllık artış %45,66'ya ulaştı

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Gıda Fiyat Endeksi Kasım 2024 verilerine göre, gıda fiyatlarında aylık %3,39, yıllık ise %45,66 oranında artış kaydedildi. Taze meyve ve sebze karmızılaha ve patlıcan fiyatları yükselirken limon ve armut fiyatları düştü.

TEPAV Gıda Fiyat Endeksi Kasım 2024 verileri açıklandı. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) tarafından açıklanan Gıda Fiyat Endeksi (TEGE) verilerine göre, 1-30 Kasım 2024 döneminde aylık gıda enflasyon oranı %3,39 olarak hesaplandı. Kasım ayında taze meyve ve sebze kategorisinde fiyatı en çok düşen ürünler limon, armut ve patates olurken karmızılaha, lahana ve patlıcan fiyatlarında yüksek artışlar gözlemlendi. Taze meyve ve sebze kategorisi dışındaki ürünlerde ise en fazla fiyat artışı kakaolu toz içecekler, yumurta ve kuru üzümde gözlemlenirken lokum, kaşar peyniri ve yer fıstığında da fiyat düşüşleri tespit edildi.

1-30 Kasım 2024 dönemi için 2 Aralık 2024 tarihi itibarıyla diğer kuruluşlar tarafından hesaplanan gıda enflasyonu Türk-İş mutfak enflasyonu ile %0,64, İTO Geçinme Endeksi (ÜGE) ile ise %3,28 olarak açıklandı. TÜİK, CEFIS ve ENAG tarafından henüz veri açıklanmadı.

Kasım 2024 itibarıyla yıllık gıda enflasyonu TEGE ile %45,66 hesaplanırken Türk-İş mutfak enflasyonu ile %46,01, İTO-ÜGE ile %52,61 ölçüldü. Yıl başından itibaren birikimli gıda enflasyonu da TEGE ile %36,61, Türk-İş mutfak enflasyonu ile %41,9, İTO-ÜGE ile %45,49 olarak hesaplandı.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Eylülde tarım ve imalat istihdam azaldı, inşaat sektörü yükselişte

Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödenen çalışanların oranı, EYT öncesinde yüzde 3,8 seviyesindeyken Eylül 2024'te yüzde 8,1'e ulaştı. Toplam istihdam bir yılda 505 bin kişi artarak 25,6 milyona yükseldi. İnşaat sektöründe istihdam yüzde 7,3 oranında artış gösterirken, imalat sektöründe yüzde 1,3'lük bir daralma yaşandı.

SGK tarafından açıklanan Eylül 2024 verilerine göre, sigortalı çalışan sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 2 oranında artarak 25,6 milyona yükseldi. Bu artışla birlikte Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödenen çalışanların sayısı yüzde 11,2 oranında artarak toplam çalışanlar içindeki payı yüzde 8,1'e çıktı.

Sektörlerde farklı eğilimler gözlemlendi

Sigortalı ücretli çalışanların yüzde 52,1'ini oluşturan tarım, imalat ve inşaat sektörlerinde istihdam hareketliliği dikkat çekti. Eylül ayında inşaat sektöründe istihdam yüzde 7,3 oranında artış gösterirken, toptan ve perakende ticaret sektöründe yüzde 2,9 oranında bir yükselme kaydedildi. Öte yandan, imalat sektöründeki istihdam yüzde 1,3 oranında azaldı. Ayrıca, son üç aydır tarım sektöründe de istihdam daralmalarının devam ettiği gözlemlendi.

Hizmet sektörlerinde büyüme dikkat çekiyor

Hizmet sektörlerinde istihdam değişimleri çeşitlilik gösterdi. Gayrimenkul sektöründe yıl genelinde düşüş yaşanırken, uluslararası örgütler ve temsilcilik faaliyetlerinde yüzde 6 oranında bir gerileme oldu. Buna karşın, konaklama ve yiyecek hizmetlerinde yüzde 7,6, eğitim sektöründe yüzde 3,9, insan sağlığı ve sosyal hizmetlerde yüzde 11,6 oranında artış kaydedildi.

Deprem bölgesinde iş yeri sayıları artışta

Eylül ayında iş yeri sayılarında en fazla artış İstanbul'da gerçekleşirken, deprem bölgelerindeki büyüme oranları dikkat çekti. Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya illerinde iş yeri sayılarında yüksek oranlı artışlar gözlemlendi. Özellikle Adıyaman'da yüzde 37,4 oranında artış kaydedildi.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

“Faiz oranı değişikliği için hala erken, yapısal reform gündemi daha da önemli”

TEPAV tarafından hazırlanan Aralık 2024 Para Politikası Değerlendirme Notu’nda enflasyonla mücadele sürecinde politika faizinde bir değişiklik yapılmaması gerektiği vurgulanırken enflasyonla mücadelede maliye politikasının destekleyici bir rol oynaması, vergi reformu ve kayıt dışılıkla mücadele gibi yapısal önlemlerin hayata geçirilmesi gerekliliği üzerinde duruldu. Notta ayrıca şirketlerin fiyatlama davranışları ve rekabet ortamının iyileştirilmesinin, enflasyon beklentilerinin kontrol altına alınmasında kritik bir öneme sahip olduğu belirtildi.

TEPAV Para Politikası Çalışma Grubu'nun hazırladığı Para Politikası Değerlendirme Notu’nun on altıncısı yayımlandı. Notta, Türkiye'nin para politikası ve ekonomik durumu hakkında önemli analiz ve değerlendirmeler yer alıyor.

Aralık 2024 Para Politikası Değerlendirme Notu’ndan öne çıkan başlıklar şöyle...

Türkiye’nin tüketici enflasyonu G20 ortalamasının üzerinde seyrediyor

Türkiye’de Kasım 2024 itibarıyla aylık tüketici enflasyonu yüzde 2,24 olarak kaydedildi. Bu oran, G20 ülkeleri arasında oldukça yüksek bir seviyede yer alıyor. Ancak risk priminde gözle görülür bir iyileşme yaşandığı dikkat çekiyor. Son haftalarda 247 baz puan civarında seyreden risk primi, geçmiş dönemlere kıyasla belirgin bir düşüş gösterse de bu seviyenin daha düşük düzeylere inmesi gerekiyor.

Makro ihtiyati kısıtlamalar enflasyonla mücadeleyi olumsuz etkiliyor

Kredi piyasasında uygulanan makro ihtiyati kısıtlamalar, kredi faizlerinin enflasyonla mücadele için gerekli seviyelerin üzerinde kalmasına neden oluyor. Düzenlemelerin arz ve maliyet yönlü olumsuz etkileri göz önünde bulundurularak yeniden değerlendirilmesi ve ayrıca dolar cinsinden kredi arzını kısıtlayıcı önlemlere rağmen, sürecin finansal istikrar açısından dikkatle izlenmesi gerekiyor.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Faiz indiriminin zamanı ve miktarı

Burcu Aydın

[Buraya Tıklayın](#)

Asgari ücret çıkmazı

Burcu Aydın

[Buraya Tıklayın](#)

Trump'ın faiz şoku

Burcu Aydın

[Buraya Tıklayın](#)

Politika tercihleri, kararları ve yansımaları

Burcu Aydın

[Buraya Tıklayın](#)

Faiz indirim olasılığı yükselecek mi?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Faiz indirimi Ocak ayına mı sarktı?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Asgari ücrete bir de böyle bakın

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Dördüncü çeyrekte de küçülüyor muyuz?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Ekonomi politikası tasarla(yama)mak

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Rasyonele dönüş çok mu yavaş?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Dış borç üzerine gözlemler

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Politika faizi kararı hakkında düşünceler

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Almanya'nın Smith Corona problemi var da, Türkiye'nin yok mu?

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

Satranç tahtası değil, bilardo masası işte

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

İstikrar arayışında hadise bu kez pek farklı

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

Takipteki Borçlar Artarken Ne Yapmalı?

M. Coşkun Cangöz

[Buraya Tıklayın](#)

Asgari ücreti konuştuğumuz kadar servetine servet katanları konuşmuyoruz

M. Coşkun Cangöz

[Buraya Tıklayın](#)

Merkez Bankasının beklenen faiz kararı ve olası etkileri

M. Coşkun Cangöz

[Buraya Tıklayın](#)

Sadece sanayi politikası için değil, dış politika için de akıllı devlet ve akıllı özel sektör gerekiyor

Selin Arslanhan

[Buraya Tıklayın](#)